

Koe

- **22G ma 29.9.2023 klo 9-12 (303)**
- **Oppikirja s. 7-175 kappaleet 1-19**
- **Abittikoe!!!**
- **Sanat/käsitteet**
- **Monivalinta-tehtävä**
- **Aineiston tulkintatehtävä** (kuva, tilasto yms.)
- **Essee: 2-3 vaihtoehtoa**

***Valinta presidentiksi
niukasti valitsijamies-
äänin 151-149***

***→ Kommunistien taktikointi,
äänet NL:n tuella Kekkoselle?
(Paasikivi vanha)***

Ratkaiseva ääni?

Suomen presidentinvaali 1956 – Wikipedia

Penna Tervo sd

... kekkonen, kekkonen, kekkonen...

Kekkosen valtakunta

"VALTIO
OLEN
MINÄ!"

Suomi oli Kekkonen valtakunta?

- **Pitkä presidenttikausi - 25 vuotta!**
- **Hyvät suhteet NL:oon tekivät Kekkosesta lähes korvaamattoman; esim. poikkeuslaki 1973–74.**
- **Oli aktiivinen hallitsija ja puuttui henkilökohtaisesti maan asioihin.**
- **Näkyvä rooli ulkopolitiikan johtajana.**
- **Monet keskeiset virkamiehet olivat Kekkonen luottomiehiä.**

Suomi oli Kekkonen valtakunta?

- **Toisaalta Kekkonen asema ei ollut lähelläkään diktatuuria.**
- **Oppositio oli koko ajan olemassa ja lehdistöllä oli sananvapaus, vaikka sitä yritettiin ohjaila.**
(vrt. nyk. Unkari ja Puola)

1950-luvun alun "suojasää" loppuu

Stalin kuolee 1953

→ Saksan kysymys

Naton ja Varsovan liiton perustaminen

KOMEDIA KAUNISTUTTAVASTA VALLANMAHONSTA
**THE DEATH OF
STALIN**

ELOKUVATEATTEREISSA 4. TOUKOKUUTA

	Yöpakkaset 1958–59	Noottikriisi 1961
kansainvälinen tausta	Neuvostoliitto huolestui Länsi-Saksan sotilaallisesta vahvistumisesta. Suomen YYA-sopimuksessa oli maininta Saksan uhasta.	
sisäpoliittinen tausta	Vuoden 1958 vaaleissa suurimmaksi puolueeksi noussut SKDL jätettiin syrjään enemmistöhallituksesta.	
Neuvostoliiton reaktio	NL ei luota Suomen ulkopoliittiseen linjaan. Katkaisi kauppasuhteet Suomeen ja veti suurlähettiläänsä Helsingistä.	
kriisin ratkaisu	Suomessa hallituksen ero ja uuden hallituksen nimittäminen.	
seuraukset	NL sai otteen Suomen sisäpolitiikasta ja osoitti Suomelle, mikä sen paikka on kylmän sodan maailmassa.	

KEKKONEN JATKAA (1956-82)

➤ Kv. suhteiden kiristyminen v. 1955 jälkeen

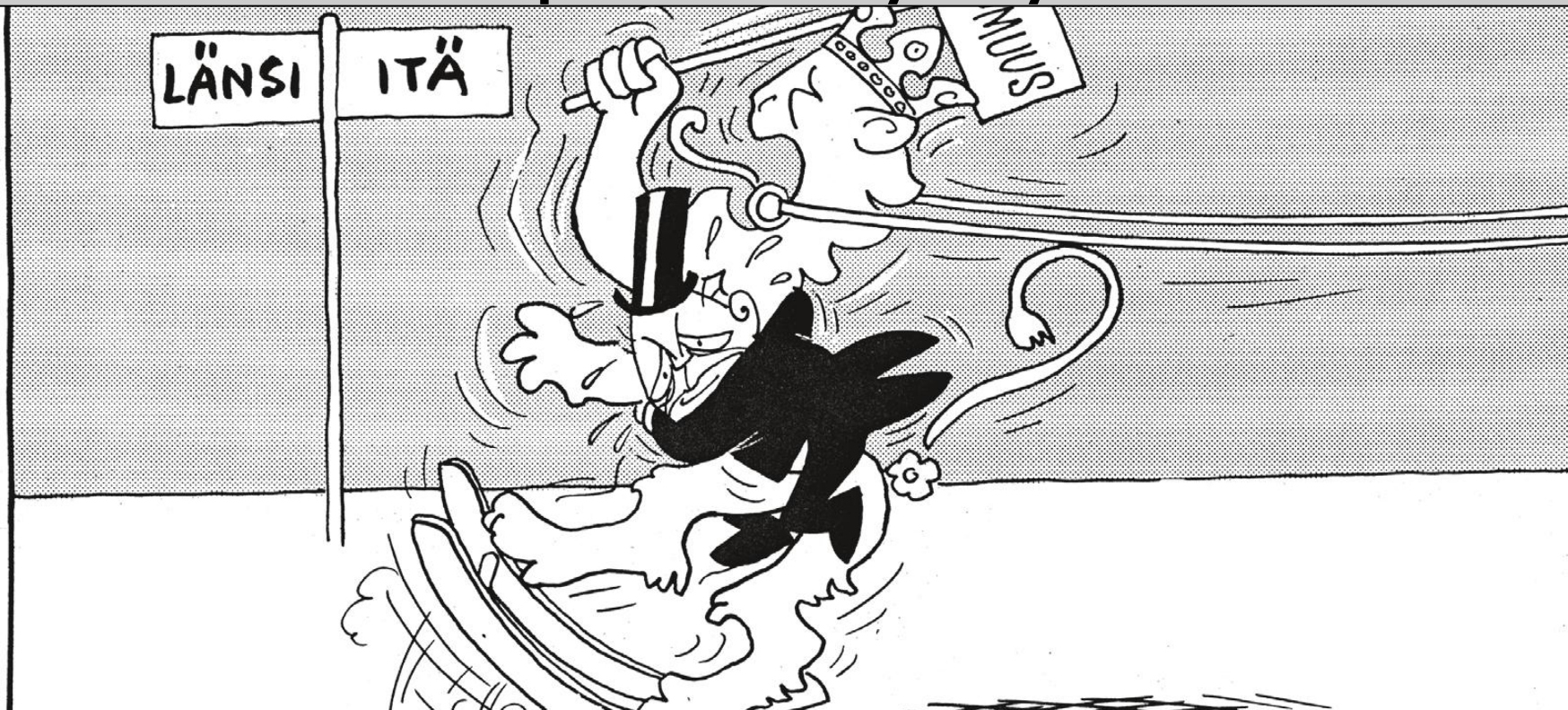
- Unkari, Suez, Länsi-Saksa NATO:on...

➤ Yöpakkaset 1958

- Vaaleissa SKDL:stä suurin puolue [Eduskuntavaalit 1958](#)
- SDP:n (Fagerholm) hallitus 1958 → kommunistit vastustivat, joutuivat syrjään hallituksesta
- NL:n arvostelu → tal. ja pol. suhteet poikki
- Suomeen uusi maalaisliittolainen hallitus
- Kekkonen Leningradiin → henk.koht. suhteet NL:oon
  - Suhteet ennalleen
  - Maalaisliiton ja Kekkonen asema vahvistui
  - NL:n arvostelu kiellettyä, Kekkosesta Suomen ”kuningas”

➔ NL vaikutti Suomen hallitusten koostumukseen!

Pilakuva on julkaistu vuonna 1959, joten se on kannanotto yöpakkaskriisiin. Neuvostoliitto pelkäsi, että hallitus vie Suomen lähemmäksi länttä. Hallitus jätti eroanomuksen, koska sen kokoonpano ei miellyttänyt Neuvostoliittoa.

Leijona on kuvattu keinuhevoseksi, ja sen tassussa on miekan sijaan kyltti "puolueettomuus". Selässä K.A. Fagerholm

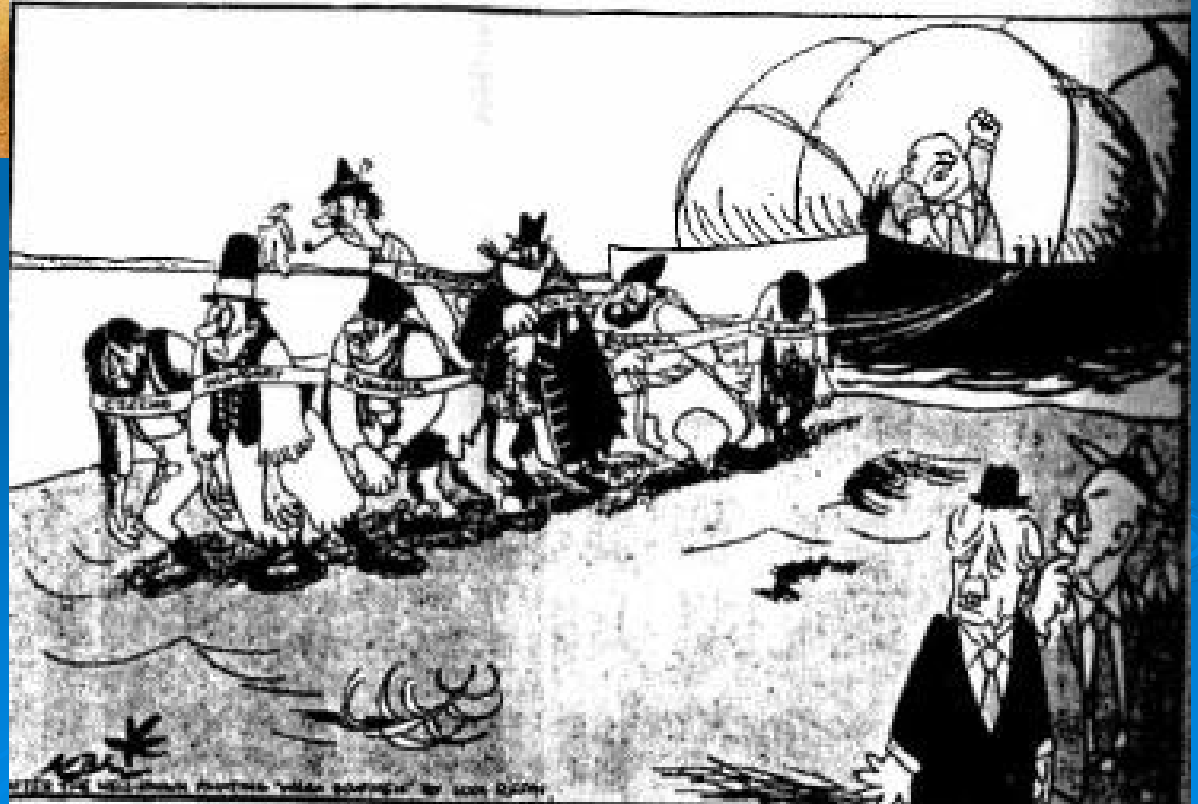
Volgan lautturit

Nimen kriisille antoi Nikita Hruštšov, joka julisti Suomen ja Neuvostoliiton suhteiden ajautuneen "yöpakkasiin".

"Tämä oli huonoin puhe, minkä olen koskaan pitänyt, mutta eipä ollut itse kirjoittamani." Kekkonen

Ilya Repin

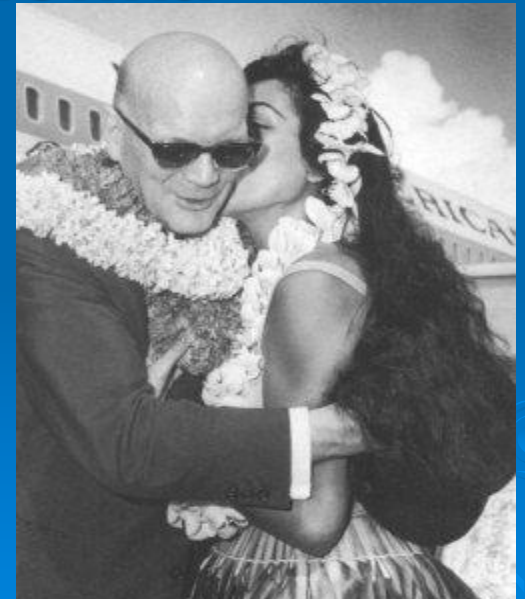

Kari Suomalainen

	Yöpakkaset 1958–59	Noottikriisi 1961
kansainvälinen tausta	Neuvostoliitto huolestui Länsi-Saksan sotilaallisesta vahvistumisesta. Suomen YYA-sopimuksessa oli maininta Saksan uhasta.	Itä-Saksa rakensi Berliinin muurin, ja kiristynyt tilanne ajoi suurvallat sodan partaalle.
sisäpoliittinen tausta	Vuoden 1958 vaaleissa suurimmaksi puolueeksi noussut SKDL jätettiin syrjään enemmistöhallituksesta.	Suomessa oli tulossa presidentinvaalit, joissa Kekkonen vastainen liittouma (ns. Honka-liitto) näytti vahvalta. Kekkonen USA:ssa.
Neuvostoliiton reaktio	NL ei luota Suomen ulkopoliittiseen linjaan. Katkaisi kauppasuhteet Suomeen ja veti suurlähettiläänsä Helsingistä.	NL lähetti Suomelle nootin: vaadittiin YYA-sopimuksen mukaisia neuvotteluja yhteisestä puolustuksesta.
kriisin ratkaisu	Suomessa hallituksen ero ja uuden hallituksen nimittäminen.	Kekkonen matkusti neuvotteluihin Novosibirskiin ja onnistui välttämään konsultaatiot.
seuraukset	NL sai otteen Suomen sisäpolitiikasta ja osoitti Suomelle, mikä sen paikka on kylmän sodan maailmassa.	Kekkonen voitto vaaleissa varmistui ja hänestä tuli ulkopoliitiikan takuumies. Tuliko Suomesta Kremlin vahtikoira?

KEKKONEN JATKAA (1956-82)

- **Noottikriisi 1961** — Berliinin muuri, NATO:n laajeneminen, lännen vahvistuminen...
- **Suomen presidentin vaalit tulossa**
- **vastakkain Maalaisliiton Kekkonen ja sos.dem. + oikeiston Olavi Honka**
→ **Honka-liitto**
- **NL:n nootti**
  - eduskunnan hajotus
  - Kekkonen Novosibirskiin
  - Honka luopuu
  - Maalaisliiton hallitus

➔ **Kekkosen valinta pres. uudelleen varmistuu!**

➔ **NL:n vaikutus!**

<https://areena.yle.fi/1-50094526>

KEKKONEN JATKAA (1956-82)

➤ Miksi nootti?

1. Hrustsevin motiivit

- Kekkonen NL:lle paras ehdokas
- turvasi NL:n edut Berliinin kriisissä
- tuki hänen omaa asemaansa NL:ssa

2. Yritykset syrjäyttää Kekkonen

- tilasiko Kekkonen nootin?

3. Varoitus Ruotsille, Tanskalle ja Norjalle

4. Muistutus USA:lle Suomen asemasta

➤ **Kekkosen asema vahvistuu**, kommunistit ei enää niin tärkeitä NL:lle

Suomettuminen

- Suomessa huomioitiin NL:n mielipiteet sisäpolitiikassa, esim.:
  - kokoomuksen oppositiokausi
  - ”Moskovan kortin” käyttäminen
  - ”kotiryssä -järjestelmä”
  - Sensuuri ja itsesensuuri
  - NL:a ihannoivia lehtiä sekä radio- ja tv-ohjelmia (YLE)
  - Ulkopolitiikassa Suomi myötäili NL:n kantoja
  - Historiantutkimus vältteli Neuvostoliiton kannalta hankalia aiheita esim. IIMS:n liittyen.

→ ”Finlandisierung” = suomettuminen

Tehtävä 4: Puolusta ja kritisoi väitettä: Suomi OLI itsenäinen maa vuosina 1945–91.

Puolesta:

- Suomea ei miehitetty sodan seurauksena, ja sillä oli edelleen kaikki itsenäisen maan tunnusmerkit.**
- Suomi päätti omista asioistaan itse ja esiintyi riippumattomana valtiona useilla kansainvälisillä foorumeilla (esim. YK).**

Tehtävä 4: Puolusta ja kritisoi väitettä: Suomi oli itsenäinen maa vuosina 1945–91.

Vastataan:

- **Pariisin rauhaan asti (1947) Suomessa ollut valvontakomissio vähensi Suomen itsenäisyyttä.**
  - Olihan maassa ulkomainen elin, jolla oli suuret toimivaltuudet ("valtio valtiossa").
- **Suomea ei miehitetty, NL:n vaikutusvalta Suomessa nakersi Suomen riippumattonta asemaa.**
- **Suomi joutui ottamaan niin sisä- kuin ulkopoliitikassaan NL:n näkökulman huomioon tavalla, jonka voidaan ajatella vähentäneen Suomen valtaa tehdä itsenäisiä päätöksiä.**

KAUPUNKI: Ratikkakuski Malla Lappalainen tympääntyi Helsingin menoon ja muutti Nuorgamiin**PÄIVÄN TIMANTTI:** Kun antibiooteilta katoaa teho, onko ratkaisu faageissa?

Politiikka | Ukraina

Niinistö Kiovassa: Kylmä sota muistetaan kovana aikana, mutta edes joistain asioista suurvallat pystyivät silloin sopimaan – katso koko tiedotustilaisuus

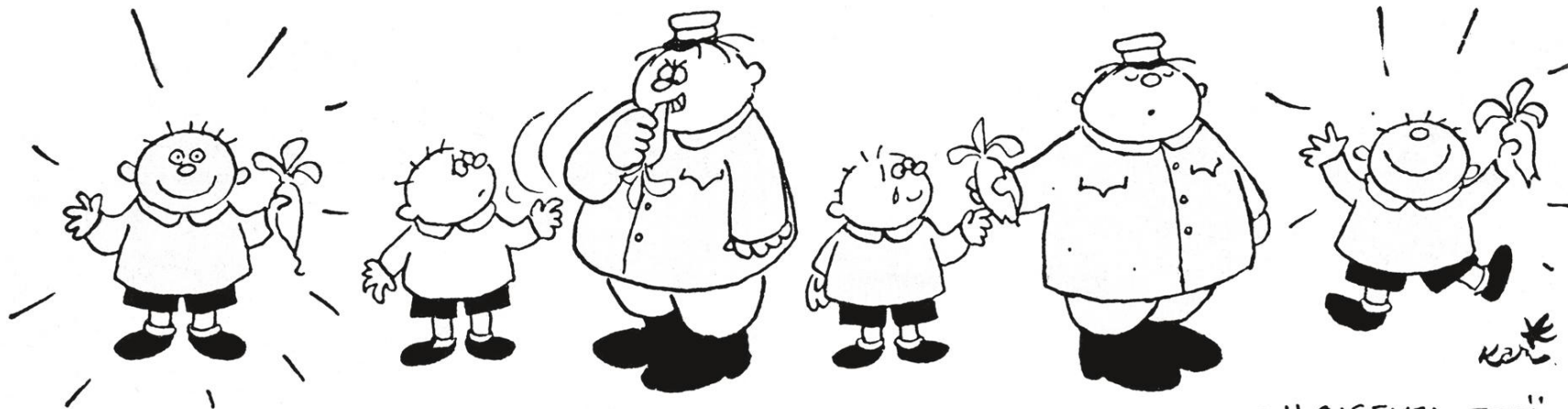
Vierailullaan Ukrainassa presidentti Sauli Niinistö tapasi presidentti Zelenskyin ja tutustui sodan tuhoihin.

Luetuimmat

- 1 HS Turku** | "Salakavala tappaja" vie lukuisia suomalaisia ennen aikaiseen hautaan – Toivo Sukarille pelottavasta diagnoosista alkoivat piinaviikot
TILAAJILLE
- 2 HS-testi** | Testissä edulliset suodatinkahvit – "En olisi uskonut", sanoo asiantuntija voittajasta
TILAAJILLE
- 3 Vihreät** | Emma Kari jättää eduskunnan
- 4 Energiakriisi** | Syksyllä otetuista määräaikaista sähkö-sopimuksista on tulossa monille kallis loukku
TILAAJILLE
- 5 Nato** | Tutkija: Jos Turkki ratifioisi vain Suomen jäsenyyden, edessä voisi olla sisäpoliittinen ongelma ja kunnan riita

Itsesensuuria ja suomettumista

OLIPA KERRAN PIENI POIKA, JOLLA OLI PORKKANAA. SILLOIN TULI ERÄS ISO POIKA--

--JA SIEPPASI SEN, MUTTA PURAISTUAAN PORKKANAA ISO POIKA HUOMASI, ETTEI OIKEASTAAN VÄLITTÄNYT SIITÄ, KUN OLI JO SYÖNYT--

--NIIN PALJON KARJALAN-PIIRAKKAA. NIINPÄ HÄN ANTOI SEN TAKAISIN SANOEN, ETTÄ PIDÄ PORKKANAS! JA PIENI POIKA TULI NIIN--

--ILOISEKSI, ETTÄ JUHLI TAPAUSTA VIELÄ 10 VUODEN KULUTTUA JA MUISTELI ISOA POIKAA SUURELLA KIITOLLISUUDELLA. SEN PITUI NEN SE.

Miksi Kari Suomalaisen pilakuva "Satu porkkanasta" sensuroitiin vuonna 1966?

- **Tarinan pieni poika on Suomi ja iso poika Neuvostoliitto.**
  - **Porkkana on Porkkalan tukikohta ja karjalanpiirakka Karjala.**
  - **Suomi sai Porkkalan takaisin v. 1956.**
  - **Kari kritisoi palauttamisen 10-vuotisjuhlia ja sitä, että Neuvostoliitosta tehtiin sankari alueen palauttamisen ansiosta.**
- Kuva sensuroitiin, koska Neuvostoliittoa ei haluttu ärsyttää.**

Tehtävä 3 b):

Millä perusteilla suomettumista on arvosteltu?

- **Vähempikin "mielistely" olisi riittänyt Neuvostoliiton luottamuksen saavuttamiseksi, olihan maiden välillä YYA-sopimus, joka takasi Neuvostoliitolle toimintamahdollisuudet kriisitilanteessa.**
- **Suomettuminen johtui suomalaispoliitikkojen halusta edistää omaa uraansa Neuvostoliiton suhteiden avulla.**

Tehtävä 3 b):

Millä perusteilla suomettumista on ymmärretty?

- **Suomi oli vaikeassa tilanteessa idän ja lännen välissä. On jälkiviisautta tuomita senaikaisten poliitikkojen toimia.**
- **Vaikka Neuvostoliiton vaikutusvalta Suomessa oli suuri, ei esim. demokratiasta tai sananvapaudesta jouduttu luopumaan.**
- **Paras osoitus Suomen onnistuneesta luovimisesta idän ja lännen välissä on taloudellinen kehitys:**
  - **elintaso nousi ja Suomesta rakennettiin pohjoismaisen hyvinvointivaltio juuri samaan aikaan kun Suomi oli suomettuneimmillaan!**